

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. De tentationibus Novitiorum. Thema. Capite nobis vulpes parvulas, quæ demoliuntur vineas. Cant. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIO II.
IN REGULAM XLI.

De variis tentationibus Religiosorum, præsertim Tironum.

T H E M A.

Capite nobis vulpes. Cant. 2. 15.

V E L

Nullam debent celare tentationem. Reg. 41.

SAMSON inter Hebræorum Judices, bellicosque Archistrategos præ ceteris fortitudinis gloriâ inclutus, ut Libri Judicum c. 15.

14. recensent, mirâ Dei dispositione vulpes collegit omnino trecentas; quarum caudas colligavit, faces accensas in medio interposuit, atque ita illas dimisit: hæc verò illico huc illucque discurrerunt, ac non modò fegetes & fruges in agris; verùm etiam vineas & oliveta Philistinorum, igne disperso, consumpsere. Phalangis stygiæ Dux, Samsonem imitatus, trecentas colligit vulpes, id est, trecentas concipit versutias, fraudes, ac tentationes, quibus

Religiosorum, Tironum præcipuè, agros & vineas, id est, Animas immensas destruat, atque succendat, ne optatos fructus proferant: Quod ut facilius expediat, cujusque genium, indolem, inclinationem callidissimè explorat. Novit Diabolus, inquit S. Leo Serm. 7. de Nativ. Dom. cui adhibet astu cupiditatis, aut illecebras Gale ingerat, cui apponat incitamenta Luxuriæ; cui infundat virus Invidiæ; quem moris conturbet; quem gaudiis fallat; quem nova opprimat; quem admiratione seducat; & omnium discutit consuetudines; versutat curas; scrutatur affectus; & ibi causas querit nocendi, ubicunque viderit studiosè occupari. Ut igitur noverimus vulpes, cum vulpibus, fraudes ac tentationes hæc dete-

detegenda nobis sunt; earumque antidota deprecanda; quod eas prudenter ac fortiter superare sciamus.

Quemadmodum si quis stellas caeli, aut pluviam guttas, seu arenam maris dinumerare voluerit, casu consumitur labore, scribit S. Laurentius Justinianus L. de disc. c. 12. Ita & quicumque varias Demonum fraudes ad plenum referare conatus fuerit, supervacue defudabit: nempe ipsorum venenata malitia intricabilis est, & prorsus ignota mortalibus. Deo solo revelante, eorum possum detegi insidias: tortuosi namque cum sine colubri & anfractibus asueti plurimis, mox cum teneri putantur, & manibus defluunt: mille enim modis, & investigabili arte nocendi, ac insatiabili circumventionem simplicium Animas decipere moluntur. Nunc blandis persuasionibus ignorantium mentes decipere student, & rationibus fictis ad peccatum eos alliciunt; nunc callidis machinationibus & altius eosdem praecipitare contendunt. Tales autem nisi majorum per omnia acquiescant consiliis, irremediabiliter ruunt. Quare quenam illa sint vulpes, seu astutiae in particulari, quibus Sathan Religiosos, & potissimum Novitios aggreditur, dispiciamus.

1. Prima vulpes astuta, agrum, seu vineam Religiosi jam florere incipientem demoliens, est tentatio, sive à Cacodæmone, sive à Carne, sive à Mundo suggesta, orta ex memoria seculi, atque inde enata tristitia ac melancholia. Revocat enim Tentator novello Christi militi in memoriam, pristinam libertatem, honores, digni-

tates, voluptates, divitias, parentes sanguine junctos, amicos ac sodales longè carissimos. Haec omnia velut agmine facto, unà in cor miserum irruunt, sese sperni lugent, & identidem ingerunt: Siccine nos deseris? Siccine te à Caris omnibus elongas? Siccine vivum te tumulas? Sic inglorius, ac despectus, mæstus, cunctisque Mundi deliciis ac bonis orbatus vitam miseram trahere constituis? Atque hæc ipsissima est tentatio, quæ Augustini, de vitæ mutatione deliberantis, peccus pullabat: *Retinebant me (faretur Ipse) nuga nugarum, & vanitates vanitatum; antiqua amica mea, & submurmurabant: Dimittis nos? Et à momento isto non erimus tecum ultra in æternum? Et à momento isto non tibi licebit hoc & illud ultra in æternum?* His accedit spes & expectatio vitæ longævæ ad canosusque & senectutem multam protelata. Ex quorum omnium recordatione, ac vivâ memoriâ tristitia nascitur, spiritualia omnia desipiunt, socii, pannosi, inculti, tristes reputantur, atque omnia felle illita & absinthio respersa existimantur.

At quo reti vulpes hæc capiatur? Responsum in promptu est: Considera vitæ hujus mortalis brevitate; & obgannire desinet: perpende omnium bonorum terrenorum caducitatem, & obmutescet. *Quid enim (interrogat S. Jacobus c. 4. 15.) est vita vestra? Vapor est ad modicum parens. Quid est vita vestra? Quasi umbra super terram & nulla est mora.* 1. Paralip. 29. 15. *Quid est vita vestra? Flos, fabula, scænum, ventus, Punctum, nihil: Vita enim nostra brevissima, in senibus longa esse nequit; juvenibus verò sæpe*

sepe in flore succiditur. Deinde quid sunt cuncta Seculi bona? Oculis Mentis, Fidei lumine collustratis, ea intueri: & videbis, non esse bona; sed umbras bonorum, & felicitatum larvas, & figmentorum imagines; quæ labore ingenti quaesita, in ictu oculi instar umbræ evanescent; & miseris sui amatores vacuos, tristes, ac sempiternæ morti addictos relinquunt. Si mihi fidem non habes, audi Damnatos illos experientia doctos in Libro Sapientiæ Cap. 5. & 10. ita lamentantes: *Quid profuit nobis Superbia, & divitarum jactantia quid contulit nobis? Transferunt omnia illa tanquam umbra, & tanquam nuncijs præcurrentes, & tanquam navis, quæ petransit fluctuantem aquam, cujus, cum præterierit, non est vestigium invenire.*

Quanta ergo dementia est, ob umbram fictamque bonorum imaginem, vera & æterna bona perdere, & sibi ipsi illudere? Quam ignominiosum, eos, qui in croceis nutriti coeperunt, rursùm amplexari stercora, & in præteritis miseris ceu stolidajumenta computrescere?

II.
Segnities.

II. Altera vulpes dolosa est ignavia, segnities & vecordia quædam in divino servicio. Variis ex caulis gigni solita: Vel enim oritur ex inscitia ac defectu cognitionis rerum spiritualium; vel ex falsâ quâdam tranquillitate, quod nimirum peccatis exhomologesi de totâ vitâ expiatis, quis se in tutissimo collocatum portu existimet, nihilque ultrâ agendum sibi esse autmet; vel denique ex inani persuasione, quod non rectâ intentione; sed levitate quâdam, aut sine præpostero ductus, sæculum reliquerit. At quibus armis contra vulpis hujus

fraudentæ dentes sese armabit? Contra primum, scilicet inscitiam, necesse est, ut perfectionis dignitatem & vitæ spiritualis momentum intelligat; ex quo non divitiæ peritura, non regnum temporale; sed vitæ sempiternæ, & ponderis gloriæ immensi allegetur dependet. Contra secundum, ut tranquillitati minimè fidat, solet enim stygius veterator quandoque sub vitæ religiosæ primordia à præliis cessare; ut Religiosum incautum fallat, subque is persuadeat, vitam spirituales otiosam esse, nec multis subsidijs indigere, quæ persuasione delusus, tentatione ingroscite, à cœpto resiliat. *Errat Præteritus si putas unquam, Christianum perfectum non pati: Tunc maxime oppugnari, si te oppugnari non sentis.* Contra tertium, intentionem, si vitium obrepserit, contingat, Deoque corde pleno ac sincero deservire statuat. *Dixi, nunc cap: hæc mutatio dextera Excelsi. Psal. 76.* Atque ita triplicem assultum vulpium generosè, sapienterque retundet.

III. Vulpes tertia pariter subdola est, & in scopam priori contrarium collimat; estque fervor nimius ac indiscretus in operibus penosis, & corporis macerationibus. Oritur autem hic vel ex amore proprio, quia præteritorum criminum turpitudinem agnoscens, à præterito, pro illis debitis, quàm citissimè se desiderat expedire. Vel metu ignis purgantis, velut mucrone confixus, asperitatibus illis, à gravioribus ac diuturnioribus supplicijs in altera vita tolerandis, liberare se desiderat. Vel vanâ fiducia subnixus, existimat, se suis viribus operi-

operibusque, posse pravitates corrigere, virtutes arripere, & perfectionis arcem obtinere.

Verum huic vulpi opponendum est illud Apostoli ad Rom. 12. *Rationabile obsequium vestrum*. Tale scilicet, quod corpus domet, non destruat; tale, quod vita totius curriculo, perdurare valeat, non quod paucis post diebus, abrumperet necesse sit, ut imbecillitas nature nostra subsistat. Deinde oggerendum illud Levitici c. 2. *Quidquid sacrificii obtuleris, sale condet*. Opera nostra sale discretionis condita, Deo mirifice placeant, sine illo desipiunt. Peccata præterita, ignisque purgantis supplicia, non afflictione corporis immoderata; sed prudenti & integra sui oblatione, ex gratia Dei facta, sunt abolenda: & virtutum arx non in fortitudine equi, id est corporis, sed timore potius & amore Domini, ac solidarum virtutum actionibus expugnatur.

IV. Vulpes quarta vafra est, tentatque in pulcherrimitatis voragine præcipitare Tironem; dum futura contingencia ob oculos ponit. Quid si, inquit, hoc illudve manus tibi à Præsidibus demandatur; viriline te pares illi adferre posse arbitraris? Tunc & ingenium & corporis robur juventuti erudiendæ tibi inesse reris? Tunc ex ambone ad populum perorare, poenitentibus aures præbere, missiones Apostolicas obire, cæterisque Ordinis labores exantlare te posse credis? Tu tot defectibus obnoxius, tot vitis innutritus, in sublimem perfectionis montem eluctaturum te censeres? Tot inter occasiones, casti moris decus, integrum, illibatamque

perstiturum tibi opinaris? Huiusmodi vulpes allatravit, initio vitæ melioris S. Ignatium, in hospitali domo Manresa degentem: Quomodo tu, inquit, qui septuaginta annos victurus es, paupertatem tantam ferre poteris? Cui opponendum illud Servatoris nostri: *Nolite solliciti esse in crastinum*. Matth. 6. Nunc in tirocinio locandum mihi est solidum vitæ Religiosæ fundamentum; cætera suo tempore dabit Dominus: qui dedit velle, dabit & perficere. Et illud Apostoli ad Philip. 4. *Omnia possum in eo, qui me confortat*: In me & ex me nihil. In Deo & omnipotentia ejus totam fiduciam meam colloco: hæc nixus, cum Augustino, animum erigam, dicamque: *Tu non poteris, quod isti & ista?* (quando instabat tentatio de servanda castitate) *an isti & ista in se & ex se hæc potuerunt, & non potius in Domino Deo suo?*

V. Quinta vulpes fraudulenta, nuncupari potest, species boni: ut dum quis in tirocinio aliquamdiu subsistit, ac methodum religiosè vivendi, & exercitia Spiritus utcumque addidit; hæc fucata illi occurrit suggestio: si ad sæculum reverterem, atque inter mundanos degerem, quàm exemplarem, sanctamque vitam ducerem? Quot diebus ad horam quartam è strato me proriperem, meditationi vacarem, conscientie latebras, examine gemino discuterem, eleemosynas largas in egenos distribuerem, verbo, cunctis vitæ Christianæ, virtutisque omnigenæ exemplis prælucerem. Verum hæc astuta vulpes est; cui Tiro oggeret: Ego meam novi inconstantiam, fragilitatem meam per-

V.
Species
boni.

Z z z spicio;

spicio; si exempla ferventium Fratrum abessent, si signum campanæ & obedientiæ deficeret, si excitator ac visitator emaneret; si gratia vocacionis non fulciret & corroboraret; si communis oratio Societatis universæ auxilium cœlestē non effligeret, fortē, extra Religionem positus, ne ostiduo quidem meditationi, examini, rebûsque spiritalibus vacarem; sed mundanorum more in multam lucem sterterem; & fomno, otio, lusu, aut certē negotiis secularibus, tempus nobile contererem. Harum vulpium exempla varia recenset S. Bernardus serm. 64. & 65. Uti Monachi illius, qui è Monasterio abiit, ut parentes converteret: sed ipsos non acquisivit, & seipsum perdidit. Aliorum, qui cœnobita deserunt, ut ad populum pro Concione dicant, aut sibi soli ac Deo vacent. Aliorum, qui cum feminis conversantur, pio prætextu, ut in spiritu eas instruant; sed mox Spiritus tranlit in carnem. Nam ut prudenter ait idem S. Doctor serm. 65. *Cum femina semper esse, & feminam non cognoscere, nonne plus est, quàm mortuum suscitare? Quod minus est, non potes; & quod majus est, vis credam tibi?*

VI.
Incon-
stantia.

VI. Sæta vulpes verispellis Tironi Religioso obgannit, & ad mutationem status inducere nititur: jam Religiosum Ordinem alium suadet mitiorem, & laxiorem, tanquam viribus & genio magis consentaneum; jam Religionem proponit rigidiorem: hæc sub specie, quod majori in ea sanctitate vivatur, corpus pluribus jejuniis, aliisque asperitatibus dometur, solitudo major, chorus prolixior, oratio frequentior observetur;

adeoque haud occurrant tot animæ pericula. Hujusmodi tentatio, vivente etiamnum S. Ignatio, incescit unum è denis primis ejus sodalibus, ex conversatione cum quopiam Eremita, ad amplectendam vitam Eremiticam, sollicitatum: alium impulit ad ingressum Carthusiæ; sed uterque extemplo penitentia ductus, resiliit: alii vix ingressi, mox magnâ inquietudine agitati, illud pedem retulerunt. Accidit quoque crebro, à Diabolo Tironem, ad alium incitari Ordinem, non ut eum caperent; sed ut ea sub specie, ad sæculum redeat, vitamque mundanam resumat. Evénit id euidem Fratri ad Marthe munia oblinato, in superiore Germania; qui Societatem, Religionem, non sã astram, strictamque sibi esse causabatur, quod in ea, prandio bono sc̄ reficeret, jejuniisque corpus non affligeret, more aliorum Ordinum: atque ita à Societate tandem dimissus, abscessit; sed curi alterius ordinis rigidioris ingredienti deposita, haesit in Mundo; ac non multo post Magistro Novitiorum obviam factus, rogatusque, quid in mundo ageret? Cur Ordinem alium non intraret? Reposuit; fruendum sibi prius esse, laxi jucunditate, delibandaque mundi gaudia. Hæc sunt Sathane stratagemata; hæc sunt vulpis dolosa, astutia: sed eam nullo negotio ceperis, illa Apostoli sententia: *Unusquisque in qua vocatus est, in ea permaneat.* 1. Corinth. 7. 20. *Conside in Deo & mane in locuo.* Eccli. 11. 22. *Et Locum tuum ne dimiseris.* Eccli. 10. 4. *Nisi periculo te exponere certo volueris. Avicula nidum suum deserens, aut locum commodiorem non*

non reperit; aut antequam reperiat, laqueo capta manet. *Sicut avis transmigrans de nido suo; sic vir qui derelinquit locum suum.* Proverb. 27. 8. Ita pariter Religiosus à sua vocatione discedens, aut aliam minime sibi convenientem nanciscitur; aut antequam obtineat, adventarii decipulam illaqueatur. Arbutula, de solo in solum transplantata, non crescit; sed languescit; non fructificat; sed arescit, praesertim in diversa glebae temperie, diversoque caeli & aëtorum influxu.

Quapropter, Charissimi, si hæc vel illa vulpes versipellis, vos infestaverit, agrosque & vineas vestras, id est animas, deperdere, aut demoliri tentaverit; generosa mente vos opponite: ejusque fraudes & mendacia, clypeo veritatis retundite. 1. Memoriam sæculi exterminare, memoriâ & consideratione brevitatis vitæ: quid sunt bona mundi, nisi somnia? In ictu oculi clauduntur omnia: vitæ longævæ promissio nequissima est, & fallacissima, quæ multa centena hominum millia, in

peccatis detinuit, & in tartarum detrusit. 2. Ignaviam, torporémque in rebus divinis, perpensâ bonorum æternorum magnitudine, eliminate. 3. Fervorem indiscretum in maceratione corporis, saltem discretionis aspergendo, juxta Superioris consilium temperate; 4. Pusillanimitatem, magnâ in Deum conceptâ fiduciâ, depellite; sine Deo nihil, cum Deo possumus omnia. 5. Speciem boni, in sæculo præstandi; inconstantia & fragilitatis vestræ consideratione & discutite. 6. Denique cogitationes de statû suscepti mutatione, vocationis divinæ æstimatione, mentisque constantiâ, ac perseverantiâ in eo ordine, in quo à suprema summi Providentiâ, collocati estis, generose proficigate. Quod si præstiteritis, prædictas vulpes astutas ac fallaces, capietis & enecabitis; animæque vestræ vinea florebit, fructusque Deo gratissimos, & sapidissimos exhibebit.

Zzz 2

EXHOR-